

כמו מי יש להכריע במחלוקת?

רמב"ן (אלין ע"א ע"ב)

הא דתניא הרוכלה לעשות כז"ש כקוליהון וכחומריהון עושה או כז"ה כקוליהון וכחומריהון. קשה לי והא קי"ל לאחד מטמא ואחד מטהר אחד מתיר ואחד אוסר אם היה אחד מהם גדול בחכמה ובמנין הלך אחריו ואם לאו זכ"ל תורה הלך אחר המחמיר זכ"ל סופרים הלך אחר המיקל כדאיתא בפ"ק דע"ז (ז' א').

ויש לי לומר מתוך שמהלוקתן של תלמידי ז"ש זכ"ה גדולה וכל חכמי ישראל נכנסין תחתיה ונעשית להם תורה כשתי תורות הכשות לכל אחד לעשות כדבריהם כדלמרינן ביצמות (י"ד א'), וכיון שכן זה הרוכל להיות מכת ז"ש ולעשות כדבריהם לעולם ראשי הוא.

רמב"ם (אלין ע"א ע"ב)

והא דמשמע מהכא דכל תרי תנאי או תרי אמוראי דלא אתמר הלכתא כחד מינייהו אלו רצה לעשות כדברי זה כקולו וכחומר או כזה כקולו וכחומר עושה... דוקא במלתא דאית בה לכל חד מהני תרי אמוראי או הני תרי תנאי קולא וחומרא כעין מחלוקת ב"ש וב"ה בשדרה וגולגלת ובמבוי עקום דהתם, אבל במילתא דלמר לחומרא ולמר לקולא הא ילפי ברפ"ק דע"ז (ז' א') היה א' מטמא וא' מטהר א' מתיר וא' אוסר אם היה א' מהם גדול בחכמה ובמנין הלך אחריו, ואם לאו בשל תורה הלך אחר המחמיר בשל סופרים הלך אחר המקל.

ריטב"א (ע"א ע"ב ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו ע"ז ע"ח)

ודאמר נמי דאחרים הבאין לעשות בהוראתן הולכין אחר המחמיר בדאורייתא, דוקא בענין אחר כיוצא בזה שנחלקו אלו, אבל באותה חתיכה עצמה שנחלקו בה כיון דשקולין הם וכי הדדי איפליגו בה אין הוראת איסור חל באותה חתיכה... אלא ודאי כדאמרן דכל היכא דהוה שקולין ונחלקו כאחת לא חל איסור באותה חתיכה ורשאי המיקל להורות לאחרים קולא באותה חתיכה, והרובה לסמוך עליו ולנהוג קולא באותה חתיכה שהורה בה הרשות בידו, אבל בחתיכה אחרת דכוותה בהא ודאי בשל תורה הלך אחר המחמיר...

מדוע תאריך ראש השנה לאילנות לא מושפע ממצב התקופה?

ר"ע א"א א"א סוף (א"א ע"א ע"ב ע"ג)

אבל האמת יורה דרכו כי זה הכל נבנה על כללא דכיל ירושלמי לאל גומר עלי ומייתי לי' ש"ך סי' קפ"ט סק"ג, והשרש דהטבע משועבדת לתורתנו הקדושה, ובתולה שנבעלה אף על פי שעפ"י טבע כבר גדלה זמן הראוי שלא יחזרו בתוליה מ"מ כיון שעיברו ב"ד החדש הטבע משועבדת לתורה והוחלש כחה וחוזרת בתוליה, וכן מי שנעשה בן י"ג שנה ויום א' עפ"י טבע חזקה שהביא ב' שערות ונמלכו ב"ד ועיברו אפילו בדקנו ומוציאים בו שערות הרי הם שומא ואם כבר אכל חלב ונתחייב חטאת או מלקות נפטר מחיובו ע"י עיבור ב"ד, וכן בן ט' שנים לביאה וכדומה...

ומשו"ה מספקא לי' לר' יוחנן בר"ה ט"ו הנ"ל כיון דשתא בתר ירחא אזיל וצינה וקור במקומו עומד א"כ אין האילנות חונטים בט"ו בשבט דלבנה אלא בט"ו דחמה, ופשיט לי' דלא כן הוא אלא כיון דזה דבר הנוגע לתורתנו הקדושה משועבדת הטבע לתורה ודיניה, וחונטים האילנות כמו ברוב השנים בשבט הסמוך לטבת, ומי שאמר לשמן וידליק אומר לחומץ וידליק והקור לא יזיק, והיינו דכ' תוס' ישראל מונין ללבנה והטבע משועבדת לה:

פ"ק דר"ה ט"ו ע"א בעי מיניה ר' יוחנן מר' ינאי אתרוג ר"ה שלו אימת, א"ל שבט, שבט דחדשים, פירש"י של לבנה, או דתקופה, פירש"י סוף שלשים של תקופת טבת נכנס שבט של חמה, ופשיט לי' דחדשים, שוב בעי מיני' היתה שנה מעוברת מהו, פירש"י אימת ר"ה שלו שבט הסמוך לטבת או אדר הראשון שהוא במקום שבט, ופשיט הלך אחר רוב השנים, פירש"י מי ששמו שבט, וכ' תוס', דחדשים אע"ג שבישול התבואה הולך אחר החמה דכתיב ממגד תבואות שמש הכי נמי כתיב ממגד גרש ירחים וגם ישראלים מונין ללבנה עכ"ל.

ולכאורה קושייתם קושי' עצומה דהרי לעיל י"ד ע"א אמרינן שבט ר"ה לאילנות הואיל ועבר רוב גשמי שנה, פירש"י ועלה שרף באילנות ונמצאו הפירות חונטין מעתה, ועפירש"י עוד שם ד"ה מאי קאמר וכו' ע"ש, וידוע ממגד תבואות שמש קאי על פירות האילן וגרש ירחים קאי אפירות הארץ כגון קשואים ואבטיחים כפירש"י בחומש, וא"כ חניטת פירות האילן אין להם (ענין) בלבנה ומאי תירצו ה"נ כתיב גרש ירחים ומה יתן ויוסיף מה שישראל מונין ללבנה וכי מפני זה ישתנה שרף האילנות...